

KVALIFICERAT RISK- OCH SÄKERHETSMEDVETANDE

**NÖDVÄNDIG INFORMATION
FÖR FÖRETAGSLEDARE
OCH STYRELSER**

Claesson Konsult & Värdering AB

Oberoende industrikonsulter och värderingsmän

Visst händer det dig och mig, och för det mesta vid minst väntade och det allra mest olämpligaste tillfälle.

Det kan även hända Ert företag...!

ATT HANTERA RISKER ÄR LEDARENS ANSVAR!

Föreningen Svenskt Näringsliv, f.d. Svenska Arbetsgivarföreningen (SAF) och Näringslivets Beredskapsbyrå (NBB), har tidigare gett ut en handledning om företagets hot och säkerhet.

I denna framgår att Styrelsen och VD har ansvaret för att hoten mot företaget så långt som möjligt reduceras. Det framgår av aktiebolagslagens regler om bolagets ledning (P.8:6). Ansvaret i sig kan aldrig delegeras från företagsledningen - det kan bara i genomförandet fördelas på flera.

Styrelsen och VD måste informera sig om att företaget har en beredskapsplan för en eventuell brand och/eller katastrof. Tyvärr känner styrelsen ofta inte till detta, vilket alltså strider mot aktiebolagslagens regler.

I denna informationsskrift vill vi belysa några av de hot och risker ett företag kan utsättas för och hur dessa kan förebyggas, samt vad vi kan erbjuda Ert företag.

RISK MANAGEMENT

Risk Management (RM) är ett systematiskt sätt att skydda en verksamhets resurser och inkomstmöjligheter mot skaderisker och förluster, så att verksamhetens mål kan uppnås utan stör-

ningar. Syftet är bl.a. att skydda företaget genom att skydda dess tillgångar från störande påverkan etc.

Den affärsmässiga risken behandlas ofta mycket ingående av företagsledningen men så är det inte alltid med andra risker, som av någon ogenomtänkt orsak bedöms mindre lönsam att ägna sig åt, men likväl kan ge allvarliga ekonomiska problem som följd.

RM handlar ofta om **RISKMEDVETENHET**. Allt fler företagsledningar och Styrelser borde inse att en effektivare hantering av risker lönar sig. Ibland är företaget och dess ledning medvetna om att risker finns, men behandlar dem ofta alldeles för schablonmässigt. Detta innebär att riskmedvetenheten är alldeles för lågt satt och styrelsen säkerligen inte varit med och utvärderat de olika riskerna.

RM är ett långsiktigt arbete som måste få kosta pengar. För utan RM överlever ingen organisation och ett preventivt säkerhetstänkande kan spara enorma belopp, t.ex. vid en större brandskada. Den nytta företaget har av RM sträcker sig långt utöver vad som kan visas med vanliga lönsamhetskalkyler.

KATASTROFS- OCH BEREDSKAPSPLANERING, EN GLÖMD PROCESS

Räknar ledning, styrelse och VD med följderna av en stor brandskada? De har ansvaret inför aktieägarna, de anställda, sig själva. Ansvaret vilar tungt på ledning och styrelsen vid en katastrofsituation, eller lever de i tron att det kan inte hända oss?

En brandskada kan få ett stort, starkt företag på knä. Att resa sig igen efter en brand kostar mycket arbete, tid och energi. Konsekvenserna kan bli förödande. Oavsett hur god ekonomi företaget har före branden så kommer den att vara betydligt sämre efteråt.

Frågor som kan uppstå efter en katastrof är: Varför planerade vi inte inför en eventuell brand? Varför hade vi inte en organiserad beredskap? **Varför?** Detta tunga ansvar ligger alltså på styrelsen och VD.

Företagsledningen satsar ofta stora pengar på produktutveckling, marknadsundersökningar, IT, utbildning, system etc. Vad man däremot inte undersöker är **om fabriken överhuvudtaget finns kvar efter en större brand samt kartlägger vad som finns i den i dagsläget, dvs anläggningstillgångar.**

All erfarenhet visar att företag utan någon katastrofplanering har drabbats hårdare av skador och har behövt längre tid för att få igång sin produktion. Med katastrof menas en situation, där de egna resurserna är otillräckliga för att snabbt kunna begränsa t.ex. en brand och/eller storbrand. I företag, utan sådan planering, har man helt enkelt inte varit mentalt förberedd och därför blivit paralyserad av den chock som man utsatts för.

ÅTERUPPBYGGNADSPLANERING DOKUMENTATION

För att förbereda återuppbyggnad, om anläggningen eller större del därav förstörts eller skadats, bör projektering av en ny anläggning - åtminstone i stora drag - vara förberedd. Arbetet med att få igång produktionen och återuppbyggnaden startas **"medan det ännu ryker"**. Att ha en bra dokumentation av viktiga handlingar och uppgifter för verksamheten sparar mycket tid i återuppbyggnadsarbetet. Exempel på vad som kan förberedas redan i planeringen är t.ex. maskinlistor/register inkl. tekniska specifikationer och data etc.

FÖRSÄKRINGEN TÄCKER, MEN INTE ALLT

Normalt sett är det när man drabbas av en skada som man börjar fundera över vad försäkringen och försäkringsbolaget ersätter. Under skadehanteringsens gång får man snabbt klart för sig att försäkringen bara täcker en bråkdel.

Försäkringsbolagen använder efter skador termer som **skadevärdering och skadeersättning**. Det finns regler för båda. Det viktigaste är att veta att skadevärderingen inte är lika med skadeersättningen. Först sker en skadevärdering och sedan fattas ett beslut angående ersättning.

På maskinerisidan uppstår ofta diskussioner om **underförsäkring**, som beror på att försäkringsbeloppen är för låga. Beloppen som tas upp i försäkringsbrevet skall täcka återanskaffningsvärdet och inte vad maskinen är värd idag, utan vad den kostar att köpa ny med motsvarande kapacitet inkl. provdrift etc. En ny maskin som skall ersätta den skadade har ofta bättre prestanda och företaget får då stå för merkostnaden. Livslängden på maskiner har också betydelse. Nya generationer av maskiner minskar värdet på de gamla. Speciellt med tanke på en snabba utveckling som sker idag. Det är även ofta svårt att få fram ersättningsbelopp då det kan saknas uppgifter på vad som funnits eller att beloppen är för låga.

Vid en större brand går alla företagets resurser åt till att klara en framtida överlevnad och lösa de problem som uppstår i och med branden. Det gäller först och främst att säkra sin leveranskapacitet och åtaganden, samt se till att inga marknadsandelar går förlorade. I en sådan situation har ledningen fullt upp med att få "hjulen att snurra igen". Det krävs mycket och kolossalt **mycket extra arbete, tid och energi** av både ledningen samt personalen. Tyvärr är detta svårt att föreställa sig innan man råkar ut för en sådan katastrofsituation.

För dagens företag räcker det inte med att vara bäst på marknaden. Det gäller också att försäkra sig om att man får vara kvar, t.ex. efter en större brand. Detta ansvar vilar på styrelsen och ledningen.

FÖREBYGG RISKER

Med hjälp av RM så kan man förebygga risker. Som ett första led i arbetet bör styrelsen och ledningen låta genomföra en riskinventering. Inte ens det **OTÄNKBARA** ska vidare avfärdas - erfarenheten visar att **även det OMÖJLIGA har en tendens att kunna inträffa**. På grundval av inventeringen görs en riskanalys.

Det är idag olönsamt att inte skydda sig fullt ut. Skydd i alla former är idag en konkurrensfaktor. **Skyddsinvesteringar kan på sikt ge vinst**. Det innebär att även mycket kostsamma insatser är motiverade trots en mycket låg sannolikhet.

Ett levande, konkret risk- och säkerhetsmedvetande skall genomsyra hela företaget. Här krävs ledningens fulla engagemang och ansvaret ligger på styrelse och VD.

EN AV GRUNDSTENARNA I RISK- OCH SÄKERHETSARBETET

Av lång erfarenhet som oberoende industrikonstulter och värderingsmän vet vi att de flesta företag tar onödiga risker i sin verksamhet. Det gäller t.ex. att vid en större brand kan företagen inte presentera någon strukturerad förteckning eller ett register över företagets an-

ningstillgångar (maskinanl., maskiner, inventarier, utrustning, tillbehör etc.). Med en strukturerad förteckning avser vi inte någon enkel bokföringslista eller manuella maskinkort och dyl. Vad vi avser är att ett **totalt register över samtliga anläggningstillgångar**, både aktiverade och kostnadsförda, in- och uppdelad efter en viss struktur.

Detta förhållande känner ofta inte ledningen och styrelsen till, ändå har de det övergripande ansvaret, som framgått ovan. Förteckningen (registret) är en av **GRUNDSTENARNA** i risk- och säkerhetsarbetet, samt i riskinventeringen och i riskanalysen. Att kartlägga företagets anläggningstillgångar är tyvärr en glömd process, och det avsätts alldeles för lite pengar till denna typ av **säkerhetsinvestering**.

Det har ingen betydelse hur bra försäkringsbolag och/eller mäklare företaget har och inte heller hur billig eller dyr premie. Ingenting är säkrare än en aktuell och innehållsrik förteckning över anläggningstillgångarna med uppgifter om tekniska och ekonomiska data samt värden etc. Det är också **företaget som ansvarar för att de uppgett rätt värden i försäkringsbrevet så inte underförsäkring föreligger**.

Vid en skada eller en stöld kommer försäkringsbolagets skadereglerare att begära in en förteckning över skadad och oskadad egendom för skadereglering och skadevärdering. Detta framgår i försäkringsvillkoren och är praxis.

TÄNK ER ATT ERT FÖRETAG DRABBAS AV EN OMFATTANDE BRAND!

Detta har ni säkerligen svårt att föreställa er, för det drabbar inte oss! Men om, hur skall ni då kunna komma ihåg alla era anläggningstillgångar, var de stod, tekniska och ekonomiska data, värden etc., etc. Efter en brand börjar det svåra arbetet med att rekonstruera all utrustning samt maskiner och inventarier. Utan en aktuell förteckning är det näst intill en omöjlighet. Företagsledningen hinner inte ta tag i detta, de har

fullt upp med att hålla verksamheten igång samt andra problemställningar.

Det är **ONÖDIGT RISKTAGANDE** att inte ha ett komplett och aktuellt register och en förteckning över företagets alla anläggningstillgångar. Registret är ett komplement till försäkringen och ett led i företagets RM samt säkerhetsrutiner. Med andra ord registret är ett **oumbärligt instrument** i många avseenden inte minst vid en större skada eller brand samt i många andra sammanhang. Detta har bl.a. påpekats av Svenska Brandförsvarsförbundet. Det underlättar och påskyndar också skaderegleringen både för företaget och försäkringsbolaget.

STYRELSEN OCH LEDNINGEN MÅSTE INFORMERA SIG OM ATT DENNA GRUNDSTEN VERKLIGEN EXISTERAR HOS FÖRETAGET ANNARS TAR DE PÅ SIG ETT TUNGT ANSVAR!

FÖRUTSEENDE FÖRETAGSLEDNING

En av våra kunder, Autoliv Sverige AB i Vårgårda, drabbades under semestern 1995 av en förödande storbrand. Det var Sveriges största och mest omfattande brand det året med ett total skadebellopp om ca 200.000 KKR. Ingen hade nog räknat med en sådan stor katastrof, varken ledningen eller försäkringsbolaget. **Men det mest osannolika hände.**

Vår Konsult- och Värderingsbyrå hade ett halvår innan utfört en strukturerad datorbaserad förteckning över företagets anläggningstillgångar, samt en **opartisk förvärdering för försäkring**. Vårt uppdrag här underlättade skaderegleringsprocessen och var **väl investerade pengar**. Detta är ett exempel på ett företag med en förutseende och kreativ företagsledning.

REGISTERHANTERINGSSYSTEM FÖR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

För att kunna kartlägga ett företags anläggningstillgångar har vi utvecklat ett datorbaserat registerhanteringssystem, kallat Porthos. Systemet som är uppbyggt i Windows, är ett s.k. **tekniskt-**

ekonomiskt anläggningsregister och något liknande system finns ej på marknaden idag. Porthos är användbart för försäkring, kartläggning, teknik, ekonomi, underhåll, anläggningsredovisning, avskrivningshantering samt skadevärdering. Registret är genom sin uppbyggnad lätt att lära och förstå, vilket gör det enkelt att komma igång med och dra nytta av. (Se vidare bifogad information om systemet Porthos).

VAD VI KAN ERBJUDA ERT FÖRETAG

Claesson Konsult & Värdering AB startade sin verksamhet år 1971. Vi utför uppdrag till industrins tjänst som oberoende industrikonsulter och värderingsmän. Vårt verksamhetsområde är hela Sverige och spänner över de flesta branscher.

Vi har bl.a. specialiserat oss på opartiska värderingar (avser både byggnader och maskinerier) i olika former samt register- och registeruppläggning för försäkring, teknik, ekonomi, underhåll och anläggningsredovisning samt avskrivningshantering m.m. Övriga tjänster som vi utför är bl.a. skadevärdering och kartläggning av anläggningstillgångar samt underhållsobjekt etc. Våra uppdragsgivare är företag, industrier, försäkringsbolag, mäklare, skadereglerare, banker, revisorer, advokater och kommuner etc.

Vår styrka är att vi har lång erfarenhet som konsulter och värderingsmän inom de flesta branscher. Vi är också **helt opartiska, objektiva och oberoende värderingsmän**. Vi ser som vår främsta uppgift att bistå företagsledningen med att förebygga vissa risker innan en skada sker. Det ingår som ett led i Risk Managementprocessen. Läs också vidare på vår hemsida www.varderingar.com.

Det är vår förhoppning att vi väckt ert intresse. Vi ber er analysera och ta upp problemställningen i styrelsen samt i ledningsgruppen. Tänk på det stora och tunga ansvar ni har. Återkom gärna till undertecknad för ytterligare information eller ett sammanträffande. (Fyll i och sänd in bifogad svarstalong). □

TÄNKVÄRDA CITAT AV SKADEDRABBADE FÖRETAGSLEDARE..

Det kostade oss kolossalt mycket extra arbete, tid och energi.

Vi utförde en riskanalys men glömde vissa viktiga detaljer.

Branden höll på att krossa oss.

Branden försenade vår nya lansering och dess introduktion på marknaden.

Man kan inte alltid förlita sig på brandkåren enbart.

Man måste väl alltid tänka sig möjligheten att det kan börja brinna, men vi såg inte det som särskilt troligt.

Visst kunde vi tänka oss en brand, men inte just där och nu.

Vi hade inte planerat i förväg för den här typen av storbrand.

Vi tappade mycket i försäljningen och marknadsandelar.

Alla resurser vi hade gick åt för att lösa de problem som uppstod i och med branden.

Vi hade inte organiserad beredskap för att handskas med en brand av den här omfattningen.

Vi hade en bra och billig försäkring, tyvärr glömde vi det viktigaste att planera och kartlägga.

Det fanns ingen personell beredskap för detta.

De ledningsresurser som togs i anspråk skulle kunnat användas för annat.

Vi utgick ifrån att det räckte med brandlarm och sprinkler.

Vi hade ingen planering för en katastrof av den här omfattningen.

Vi bedömde inte risken så allvarlig - vad fel vi hade!

Konsekvenserna blev vårt största problem.

På knappt tre timmar hade branden jämnat företaget med marken.

Räddningstjänsten var chanslös.

SVARSTALONG

Företag: _____

Namn: _____

Befattning: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Ort: _____

Telefon: _____ Fax: _____

E-mail: _____

Vårt företag arbetar med följande verksamheter:

Vi är intresserade av följande tjänster och/eller registerhanteringssystem:

- Vill bli kontaktad.
- Sänd mer information.

Claesson Konsult & Värdering AB

Oberoende industrikonsulter och värderingsmän

Claesson Konsult & Värdering i Borås AB, Box 11038, 507 11 Borås, Trandaredsgatan 200

Tel +46 (0)33 15 27 00, **Fax** +46 (0)33 15 27 20

varderingar@telia.com, www.varderingar.com

Medlem i Konsultgruppen SBR, Företagarna och Västsvenska Industri- och Handelskammaren.
Firman grundad 1971.